

Osaamista ja oivallusta

tulevaisuuden tekemiseen

Vapaaehtoistoiminnan opinnollistaminen

Verkkovirta-seminaari Tampereella 18.4.2016

Mai Salmenkangas, Metropolia

Metropolian osahanke: Vapaaehtoistoiminnan opinnollistaminen

- Hankehakemuksessa luvattua: ” *Hankkeen tuloksena syntyy korkeakouluympäristöön soveltuva vapaaehtoistyön opinnollistamisen malli, jonka siirrettävyys toisiin korkeakouluihin on varmistettu. Oppilaitoksen, paikallisten yritysten ja kolmannen sektorin välinen yhteistyö luo osaamispohjaa osuustoiminnallisten ja sosiaalisten yritysten syntymiselle.*”

Käytännön toimia Metropolian osahankkeessa

- Identifioida erilaisia vapaaehtoistoiminnan opinnollistamisen malleja ja hyviä käytäntöjä (kysely, kv-benhcmarking)
- Rakentaa pääkaupunkiseudulle toimivia AMK:n ja vapaaehtoistoiminnan organisaatioiden yhteistyökäytäntöjä
- Toteuttaa sosiaalialalla vapaaehtoistoiminnasta oppimisen yrityspilotti
- Koota seurantatietoa ja kehittää vapaaehtoistoiminnasta oppimisen arviointikäytäntöjä
- Selvittää mahdollisuutta toteuttaa mallia moniammatillisesti/ eri aloilla
- Lisätä tietoisuutta erilaisista vapaaehtoistoiminnan opinnollistamisen malleista

Taustaa vapaaehtoistoiminnan opinnollistamiselle Metropoliaassa (1)

- Metropolian vapaaehtoistoiminnan harjoittelu (5op)
  - Ensimmäisen vuoden opintojen jälkeen
  - Itse etsitään organisaatio, vähintään 20h/ organisaatio
  - Viikonloppuisin, iltaisin, lomilla
- Harjoittelun prosessi
  - Orientoituminen + tavoitteet (itseopiskelumateriaali)
  - Harjoittelupaikan etsiminen + sopimus (yhteistyölomake)
  - Harjoittelun toteutus (työpaikka ohjaa)
  - Itsearviointi-lomake

Taustaa vapaaehtoistoiminnan opinnollistamiselle Metropoliaassa (2)

- KAMU – Kaveriohjausta maahanmuuttajille – hanke (2012-14)
  - Taustana Service Learning > vapaaehtoistoiminnasta oppimisen pedagoginen malli
  - Niina Manninen ja Eija Raatikainen: Vapaaehtoistoiminnasta oppimaan - Ajatuksia ammattikorkeakouluille (2014)
  - Marja Kannelsuo ja Mai Salmenkangas: Oppia, innostusta ja draamaa - Opiskelijat vapaaehtoistoiminnassa
  - Lisätietoja <http://kamu.metropolia.fi/>

Muita esimerkkejä aiheen ajankohtaisuudesta

- Keskusteluja eri yhteyksissä: Amigo-hanke, MLL, Kansalaisyhteiskunnan tutkimus- ja kehittämispäivät
- Järjestökentän aktivoituminen
  - Kansalaisareena/ pääkaupunkiseudun Valikko-verkoston oppilaitosryhmä
  - OK-opintokeskuksen virtuaaliset osaamismerkit, Destination e-Validation -hanke
  - Partiolaiset/ RoihuAkademiat
- DIAK:n vapaaehtoistyön koordinaattori
- Laurean strategia: kaikki vapaaehtoistyöhön!
<https://www.youtube.com/watch?v=NONc-Z4NmUk>
- Helsingin yliopisto/ Europe Engage –hanke
<https://europeengage.org/>

Erilaisia painotuksia eri AMK:ssa

- Suhde ammatillisiin opintoihin
  - Vapaaehtoistyö alalle orientoimisen välineenä (hoitotyö/SAMK)
  - Ammatillisten taitojen oppiminen vapaaehtoistoiminnan kontekstissa (DIAK)
  - Ennen opintoja tehdyn vapaaehtoistoiminnan hyödyntäminen (AHOT, aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustaminen)
- Valinnaisuus
  - Osa opetussuunnitelmaa (kaikille opiskelijoille)
  - Vapaasti valittavana opintojaksona
  - Vaihtoehtoisena opintojakson toteutusmuotona (Verkkovirta)
- Käytännön toteutus
  - Suurryhmässä - pienryhmässä – pareittain – yksin
  - Oppilaitos – opiskelija itse etsii paikan
  - Erilainen ohjauksen määrä ja intensiteetti, arviointikäytännöt

Heränneitä kysymyksiä/ vapaaehtoisorganisaatiot

- Voidaanko puhua vapaaehtoistoiminnasta, kun se sisältyy opetussuunnitelmaan/ opiskelija saa siitä opintopisteitä?
  - Vaikutus motivaatioon, orientointiin
  - Metropolia: ”vapaaehtoistoiminnasta oppiminen”
  - Tietty aste vapaaehtoisuutta esim. kontekstin valinnassa
- Miten opintoihin liittyvä vapaaehtoistoiminta eroaa harjoittelusta?
  - Opiskelijalle palkatonta, organisaatiolle palkkiotonta
  - Ei edellytä harjoittelusopimusta tai tietyn ohjaajan nimittämistä
  - Tietty vapaaehtoisuuden elementti
  - Toteutuu tavallisesti epäsäännöllisesti ”epätyypillisinä aikoina” (illat, viikonloput, loma-ajat)

Heränneitä kysymyksiä/ oppilaitokset

- Miten vapaaehtoistoiminnan opinnollistaminen eroaa AHOT-käytännöistä?
- Miten kehittää vapaaehtoistoiminnasta oppimista (osittaisena) vaihtoehtona teoriaopintojaksoille?
- Mitä vapaaehtoistoiminnasta voi oppia? Miten opittua voi arvioida? Kuka arvioi?
  - Metropolian itsearviointilomake
<https://elomake.metropolia.fi/lomakkeet/12311/lomake.html>
  - OK-opintokeskus esim. osaamismerkkit
<http://osaamismerkki.ok-opintokeskus.fi/> ja Destination e-Validation -hanke <http://validationforvolunteers.eu/>
  - Partiolaiset/ RoihuAkatemia

Heränneitä kysymyksiä/ yhteisiä

- Kuinka paljon vapaaehtoistoimintaan tarvitaan orientointia tai ohjausta? Kuka siitä on vastuussa?
  - Vrt. ”tavallisen kansalaisen taidoin”
  - Oppilaitosten ja vapaaehtoistoiminnan organisaatioiden erilaiset lähtökohdat (opiskelijan rooli, ammatilliset tavoitteet)
- Miten oikeat opiskelijat löytäisivät oikeat organisaatiot ja päinvastoin?
  - Oikeat odotukset, hallittavuus, tiedon päivitys

Kysymyksiä tässä keskusteltavaksi

- Tapahtuuko vapaaehtoistoiminnan opinnollistamista teidän oppilaitoksissanne? > Haasteita/ hyviä käytäntöjä?
- Ajatuksia esim. yhteistyöverkoston/ arvioinnin/ teoriaopintojen osittaisen korvaamisen kehittämiseen?

Osaamista ja oivallusta

tulevaisuuden tekemiseen

Kiitos!